

НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА СОЛОДЮК (08.02.1938 –17.11.2014)

17 листопада 2014 року пішла з життя головний науковий співробітник відділу селекції і насінництва зернобобових культур ННЦ «Інститут землеробства НААН», відомий селекціонер з люпину Солодюк Наталія Володимирівна.

Народилася Наталія Володимирівна 8 лютого 1938 р. в м. Стаханові Луганської області у сім'ї службовців. У 1960 р. закінчила Дніпропетровський сільськогосподарський інститут за фахом учений агроном.

Після закінчення інституту в 1960–1962 рр. працювала на Миронівській дослідній станції (нині Миронівський інститут пшениці ім. В.М. Ремесла) під керівництвом академіка В.М. Ремесла у відділі селекції. Подальша трудова діяльність з 1962 р. пов'язана з ННЦ «Інститут землеробства НААН», де вона працювала молодшим (1962–1963 рр.), старшим (1967–1987 рр.), провідним (1988–1997 рр.), а з 1998 р. головним науковим співробітником у відділі селекції і насінництва люпину.

Протягом 1964–1967 рр. навчалася стаціонарно в аспірантурі при цьому інституті і в 1969 р. захистила кандидатську дисертацію «Мутаційна і модифікаційна мінливість білого люпину під впливом фізичних і хімічних мутагенних факторів» за спеціальністю «селекція і насінництво». Звання старшого наукового співробітника присвоєно в 1978 р. Докторську дисертацію «Ефективність індукованого хімічного мутагенезу та рекомбіногенезу в селекції жовтого і білого люпину» захистила в 1996 р., звання професора за фахом «селекція і насінництво» присвоєно у 1997 р.

Певним вкладом у біологічну науку є розроблення Н.В. Солодюк теоретичних положень використання індукованого мутагенезу у створенні нових форм рослин (на прикладі двох видів люпину – білого і жовтого), завдяки чому розв'язано проблему безалкалоїдності люпину й отримання скоростиглих, стійких проти хвороб (фузаріозу, бактеріозу) кормових форм. Нею вперше було встановлено механізми та специфічність дії хімічних супермутагенів, рентгенівських та гамма-променів на новий рослинний об'єкт зернобобову культуру. Розроблено методи і методики отримання мутантних форм, вивчення їх і проведення класифікації. Створено багатий вихідний матеріал для селекційної роботи, обґрунтовано методи отримання рекомбінантів, уперше розроблено класифікатор хлорофільних мутацій бобових культур.

Виділені в результаті експериментів зразки рослин було зареєстровано як нові форми в державній колекції Всеросійського інституту рослинництва ім. М.І. Вавилова (м. Ленінград) і вони увійшли у світову колекцію.

Наукові дослідження стосувались також розвитку методів і теоретичних положень селекції та генетики при створенні нових сортів із використанням мутантних форм із новими ознаками. Наталія Володимирівна була автором 12 сортів люпину, занесених до Державного реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні, таких, як Копилівський, Мотив 369, Промінь, Борки, Обрій, Дієта, Бурштин, Круглик, а також багатьох сортів, занесених в реєстри Росії, Німеччини, Великобританії.

З питань селекції, генетики, імунітету опубліковано понад 150 наукових праць, з яких 17 брошур, 36 належить до посібників, 9 опубліковано в закордонних виданнях. Мала понад двадцять авторських свідоцтв на створені сорти. Підготувала 5 кандидатів і 1 доктора наук. Вела педагогічну діяльність в Національній аграрній академії (1978–1988 рр.).

Нагороджена 2 урядовими медалями УРСР, золотою, двома срібними і бронзовою медаллю виставок СРСР і УРСР, медаллю ім. М.І. Вавилова (за теоретичні розробки в галузі хімічного мутагенезу і рекомбіногенезу).

Н.В. Солодюк вела значну науково-освітню роботу. Вона була членом Міжнародної асоціації «Люпин» країн СНД і двох Спеціалізованих вчених рад з питань захисту дисертацій, членом редакційних колегій.

*Президія Українського тов-ва генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова
Редколегія журналу «Вісник Українського тов-ва генетиків і селекціонерів»
Колектив ННЦ «Інститут землеробства НААН»*

